

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ: ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА

Бивалькевич Л. М.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін та креслення

*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

В умовах ринкової економіки для розвитку та становлення України найбільш актуальності набуває підготовка кадрового потенціалу, який має високий рівень професійної підготовки та необхідні особисті якості, здатний до самовдосконалення та саморозвитку. Це своєю чергою викликає необхідність активізації проведення системної роботи з майбутніми інженерами-педагогами щодо удосконалення їхньої готовності до розвитку технічної творчості учнів, а також доцільність експериментального встановлення необхідних критеріїв і показників, що виявлятимуть рівень такої готовності.

Проблемі визначення критеріїв і показників педагогічної підготовки присвячено чимало психолого-педагогічних досліджень учених (Є. Бондаревська, С. Гільманов, В. Загвазінський, І. Ісаєв, С. Кульневич, В. Сластьонін та ін.).

Визначення «критерій» (від грец. *critrium* – засіб судження, мірило), спираючись на довідкову літературу, розуміємо, як «мірило оцінки, думки» [1, с. 307]; «ознака, на підставі якої дається оцінка якого-небудь явища, дії; ознака, взята за основу класифікації» [2, с. 163].

Крім того, дефініцію «критерій» в основному розглядають невідривно з поняттям показник, тобто узагальнена характеристика властивостей об'єкта або процесу. Розрізняють якісні показники, які фіксують наявність чи відсутність якої-небудь властивості, та кількісні показники, які виявляють міру вияву, розвитку певної властивості. Іноді дослідники під показниками розуміють якісні або кількісні характеристики підготовленості того або іншого критерію [3, с. 218].

Отже, беремо за основу тлумачення, що критерій – це об'єктивна сутнісна ознака підготовки майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності, за допомогою якої здійснюється оцінка їх підготовленості. Під показником у свою чергу розуміємо результат підготовки майбутніх інженерів-педагогів, що відображає якісну підготовленість студентів і свідчить про характеристику професійно значущих технічних знань, умінь, навичок, особистісних якостей майбутнього фахівця

До експериментальної перевірки ефективності вибудованої моделі підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів, визначеного комплексу педагогічних умов та методичних рекомендацій підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів було залучено 261 студент на рівні базової вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр) вищої освіти: контрольна група – 134 студенти; експериментальна група – 127 студентів.

На експериментальному етапі проводилися контрольні зрізи, анкетування, що дозволяли оцінювати ефективність запропонованих заходів, та, у випадку необхідності, вносити зміни, пов'язані з удосконаленням підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів.

На етапі завершення підготовки студентів у межах модульного контролю, заліково-екзаменаційної сесії та комплексної державної атестації за запропонованими тестами й анкетами було визначено показники готовності студентів контрольної та експериментальної груп до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Мотиваційний компонент підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ виявлявся за такими критеріями: ступінь прояву ставлення їх до впровадження технічної творчості, прагнення до пошуку нових, більш ефективних методів поліпшення навчально-виховного процесу та розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ. Показниками таких критеріїв є інтерес до сучасних способів розвитку технічної творчості й пошук нових шляхів інтенсифікації освітнього процесу на основі творчої діяльності; потреба в постійному оновленні знань про можливості застосування технічну творчість у професійній діяльності; готовність здійснювати технічну творчість між учасниками освітнього процесу.

Когнітивний компонент підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ визначався за критеріями обсягу знань щодо технічної творчості та набутих умінь, навичок організації освітнього процесу з розвитку технічної творчості. Показники таких критеріїв – це знання щодо різних видів технічної творчості, впливу технічної творчості на психіку учня, психологічні особливості сприйняття технічної інформації учнями, зміст, форми, методи, прийоми і засоби процесу навчання, що підвищують мотивацію учнів ПТНЗ до занять технічною творчістю.

Практично-діяльнісний компонент підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ характеризується за такими критеріями: ступінь сформованості методичної підготовки до роботи з розвитку технічної творчості з-поміж учнів професійно-технічних навчальних закладів, ступінь готовності діагностувати досягнень та рівень розвитку технічно обдарованих учнів.

Встановлено, що показниками запропонованих критеріїв будуть уміння створювати умови для розвитку технічної творчості, уміння активно і творчо підходити до навчальної та практичної діяльності, прагнення до професійного вдосконалення з виконання творчих завдань та вправ, уміння розвивати технічну творчість у своїх вихованців, прояв творчості під час педагогічної практики.

Критерії оцінно-рефлексивного компоненту підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ є: ступені прояву самоаналізу, здатності до самооцінки власної діяльності та самокорекції. Показниками зазначених критеріїв виступають уміння здійснювати корекцію, прагнення до самооцінки творчого потенціалу, самовдосконалення в процесі підготовки, незважаючи на негативні зовнішні обставини та перешкоди, бажання самореалізації в професії, виявлення й удосконалення педагогічного потенціалу під час роботи з учнями професійно-технічних навчальних закладів.

Підготовленість кожного показника визначалася низьким, достатнім, середнім, високим рівнями. Упродовж дослідження фіксувалася динаміка формування рівнів кожного показника до та після експерименту.

Для аналізу отриманих результатів після завершення формувального етапу педагогічного експерименту нами застосовувався статистичний метод визначення критерію χ^2 (хі-квадрат), щоб перевірити гіпотезу про рівність ймовірностей посідання студентами «низького», «достатнього», «середнього» та «високого» рівнів за визначеними показниками у контрольних та експериментальних групах.

За результатами обчислень статистики критерію $T_{\text{спост.}} > T_{\text{крит.}}$ ($14,94 > 11,34$), тобто з ймовірністю 0,99, можна стверджувати, що рівень підготовки студентів до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів експериментальної групи є відмінним від рівня у контрольній групі, причому в експериментальній групі високому рівню відповідає 29,92% та середньому рівню відповідає 53,54% студентів, водночас у контрольній групі студентів високого рівня налічувалось 16,42%, середнього – 47,76%. Кількість студентів з рівнем готовності на низькому рівні у контрольній групі 15,67%, в експериментальній – лише 6,30%.

Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи свідчить про доцільність обґрунтованих та апробованих педагогічних умов підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів. У більшості студентів спостерігається підвищення ступеня прояву самооцінки й самоаналізу власної діяльності та професійної самосвідомості, в експериментальній групі студентів підвищився рівень до самоосвіти, саморозвитку, адекватність в оцінці власного творчого потенціалу як майбутнього фахівця.

Література:

1. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов ; под ред. Н. Ю. Шведова. – Изд-е 4-е, доп. – М. : ИТИ Технологии, 2008. – 944 с.
2. Професійна освіта : Словник : [навч. посібник] / Уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : Вища школа, 2000. – 380 с.
3. Мазін В. М. Критерії та показники сформованості культури професійної самореалізації педагога / В. М. Мазін // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. – 2007. – Вип. 41. – С. 217–225.

РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ПОКАЗНИКІВ ЗНАННЕВОГО КРИТЕРІЮ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Бурмакіна Н. С.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Житомирського національного агроекологічного університету
м. Житомир, Україна*

Оскільки Стаття 55 Закону України «Про вищу освіту» вказує, що посади педагогічних працівників ВНЗ можуть займати особи із ступенем магістра за відповідною спеціальністю [1], виникає необхідність дослідження поняття «професійно-педагогічна компетентність магістрантів», в тому числі дослі-